

Fagdag/miniseminar for Samfunnsviterne i Finnmark 16. juni 2016

oppsummering ved Janne Hansen

Deltakere: 10 medlemmer, inkl. 3 styremedlemmer.

Tema: Samisk samfunnsorganisering – fra siida til sameting

- Fra siidaorganisering, kolonisering og fornorskning til samisk mobilisering ved historiker Åge Solbakk
- Dagens Sápmi – i spennet mellom selvbestemmelsesambisjoner og medlem av nasjonalstaten ved sosialantropolog Vigdis Stordahl
- Visjoner for fremtidens Sápmi og forventninger til akademika ved Sametingspresident Aili Keskitalo

Velkommen og kort om samfunnsviterne i Finnmark ved Anna Solvoll Rognmo fra styret. Informasjon om fagseminaret og innlederne ved Synnøve Solbakk fra styret. Tanken bak fagdagen/miniseminaret var å finne et tema som kunne engasjere samfunnsviterne i Finnmark på tvers av fag og arbeidsplasser. Det var et ønske om å belyse samisk samfunnsorganisering og institusjoner. Det var en utfordring å finne en form og innhold som kunne være til nytte for de som er «ny» i fylket, og samtidig kunne engasjere de som jobber i fagfeltet.

Fra siidaorganisering, kolonisering og fornorskning til samisk mobilisering

Åge Solbakk trakk opp lange linjer. Solbakk viste til at samisk samfunnsorganisering med selvstendige siidaer var rådende fram til 1750, med unntak av Neidensiidaen som helt til 1900-tallet hadde kontroll og forvalte sine ressurser. Etter 1750 kan vi snakke om en bondekolonisering i samiske områder, og aktive misjonærer. Dette endra fullstendig på samisk samfunnsorganisering, og fra 1860 blei assimileringa intensivert. Idealet var det norske bondesamfunn, og samene blei definert som «de fremmede» og «av fremmed nasjonalitet».

Solbakk viste til en tidlig etnisk mobilisering med fokus på det første samiske landsmøtet som fant sted i metodistkorken i Trondheim i 1917 - med foregangskvinnen Elsa Laula Renberg i spissen. Solbakk viste også til Anders Larsen som medvirket til at Isak Saba blei valgt inn på Stortinget.

Dagens Sápmi – i spennet mellom selvbestemmelsesambisjoner og medlem av nasjonalstaten

Vigdis Stordahl utfordra oss til å se på samisk samfunnsutvikling i et teoretisk samfunnsvitenskapelig perspektiv. Ho viste til Harald Eidheim som mente at "folks forklaring trenger forklaring". Samhandling mellom mennesker er sentralt. Med

henvisning til Fredrik Barth kan vi se på ulike nivåer i forståelsen av et samfunn. Vi kan snakke om et makro, mellom og mikronivå. Makronivået kan representeres av statene, mellomnivået av samfunn eller politiske partier, mens mikronivået kan være familien eller lokalsamfunnet.

Etter 2. verdenskrig sto samene overfor to linjer i samfunnsutviklinga, en nasjonal integrering og en etnisk mobilisering. Stordahl viste til at på 1970-tallet vokste det fram en sterk etnisk mobilisering som medførte et skille mellom «vi og de andre». Dette kan sies å være en politisering av etnisk identitet, og det medførte til dels sterke fronter i Finnmark. Eksempler på dette kan fremdeles idag leses i de lokale avisspaltene.

Stordahl viste også til at identitetsfellesskapsprosesser kan være tveeggede sverd. Det kan føre til maskering av interne forhold som igjen kan tilsløre enkeltmenneskers oppfatninger. Sosial identitet som etnisitet består både av en egenoppfatning og en anerkjennelse fra andre, altså andres oppfatning.

Visjoner for fremtidens Sápmi og forventninger til akademika

Sametingspresident Aili Keskitalo utfordra oss som akademikere i sitt innlegg om framtidens Sápmi. Keskitalo pekte på en samisk samfunnsutvikling der behovet for et løft av samisk språk og utdanning er sentrale felt. I følge Keskitalo bør Sametinget være styrende og at alle samiske barn får et samiskspråklig barnehage- og skoletilbud. Ho såg for seg en framtid med kulturell autonomi og et felles sameting. Keskitalo utfordra oss som arbeidstakerorganisasjon til å få behovet for samisk språk og kulturforståelse som prioritert satsing på arbeidsplassene.

Keskitalo utfordra oss også med å søke internasjonalt samarbeid, og pekte på Grønland som et aktuelt land for en faglig studiereise. Både samer i Norge og inuitter på Grønland har "arvet" sin samfunnsorganisering fra Danmark, og det kan være spennende å sammenlikne likheter og forskjeller i samfunnsutviklinga.

Hun utfordra også akademikere og samfunnsvitere som fagfolk å være mer i det offentlige rom med vårt perspektiv og kompetanse - faglighet og dybde - ofte i motsetning til politikernes mer overfladiske, retoriske innfallsvinkler.

Oppsummering

Anna Solvoll Rognmo summerte opp fagdagen som vellykket sett fra styret sin side. Deltakerne ga uttrykk for at vi traff bra med både tema, form og innledere. For at tilreisende skal komme må det minst være 3 timers program – og bra med en "rød tråd" i programmet.